

1. Ключко Л. А. Фінансова стабільність банків та її визначальні характеристики / Л. А. Ключко // Збірник наукових праць Національного університету ДПСУ. – 2012. – № 1. – С. 142-149.
2. Азаренкова Г. М. Визначення управлінських критеріїв фінансової стійкості економічних агентів / Г. М. Азаренкова, Г. В. Ільговська // Актуальні проблеми економіки: науковий економічний журнал. – № 9 (159). – 2014. – С. 155-163.
3. Галайко Н. Р. Система оцінки ефективності діяльності банку / Н. Р. Галайко // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. – 2015. – Т. 16. – С. 200-210.
4. Герасимович А. М. Аналіз банківської діяльності : підручник / А. М. Герасимович. – К.: КНЕУ, 2005. – 599 с.
5. Мельниченко О. В. Аналіз грошових коштів та оцінка ліквідності банків України / О. В. Мельниченко // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2014. – № 1. – С. 179-184.
6. Коваленко В. В. Стратегічне управління фінансовою стійкістю банківської системи: методологія і практика: монографія / В. В. Коваленко. – Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2015. – 228 с.

УДК 336.71

ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ ТА УМОВИ ЇЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВАХ

Сидорчук Я. Ю., студентка групи Ф 5/1

Науковий керівник – канд. екон. наук, доцент Бурковська А. В.

Миколаївський національний аграрний університет

Розвиток ринкових відносин та різного роду реформи зумовлюють додаткові вимоги до контролю і аналізу банківської діяльності, зокрема – платоспроможності та ліквідності.

Вирішенням проблемних питань щодо платоспроможності банку та банківської системи взагалі займалися такі вітчизняні науковці як А. М. Герасимович, О. І. Лаврушин [3], В. І. Міщенко [1], Л. О. Примостка, А. В. Сомик [1], Г. С. Тодосейчук та багато інших.

Ліквідність та платоспроможність комерційного банку є одним з найважливіших показників, що характеризують фінансову стійкість банківської установи, вони показують достатність власних коштів того чи іншого банку для забезпечення захисту інтересів його вкладників та інших кредиторів, а також характеризують здатність банківської установи забезпечувати своєчасне виконання своїх грошових зобов'язань [1].

Поняття ліквідності банку ширше, ніж поняття платоспроможності. Воно включає здатність банку виконувати не лише боргові й позабалансові зобов'язання, а й забезпечувати грошовими коштами своїх клієнтів. Іншими словами, ліквідність банку обов'язково передбачає платоспроможність, але, крім неї, ще й можливості вести окремі категорії активних операцій.

Платоспроможність – це спроможність банку виконати законні вимоги кредиторів. Вона характеризується рівнем забезпеченості фінансових зобов'язань банку власним капіталом. Коефіцієнт платоспроможності банку розраховується як відношення власного капіталу банку до активів, зважених на ризик. Неплатоспроможність банку визначається як його неспроможність протягом одного місяця в повному обсязі виконати законні вимоги кредиторів через відсутність коштів або зменшення розміру капіталу банку до суми, що становить менше третини суми, встановленої Національним банком як мінімально необхідної [2].

З метою надання комерційним банкам України допомоги щодо забезпечення ними своєї платоспроможності, Національним банком України встановлено низку нормативних показників діяльності комерційного банку, яких вони мають дотримуватися:

- мінімальний розмір статутного капіталу та граничне співвідношення між розміром власних коштів та сумою його активів – нормативи капіталу;
- показники ліквідності комерційного банку – нормативи ліквідності;
- максимальний розмір ризику на одного позичальника – нормативи ризику.

До групи показників, що характеризують капітал комерційного банку, входить норматив платоспроможності.

Норматив платоспроможності банку (Н3) – співвідношення капіталу банківської установи і сумарних активів, зважених щодо відповідних коефіцієнтів за ступенем.

При визначенні платоспроможності банківської установи її активи підсумовуються з урахуванням коефіцієнтів їх ризиків.

Нормативне значення нормативу Н3 не може бути нижчим 8%.

Активи комерційного банку поділяються на п'ять груп за ступенем ризику вкладень та можливості втрати частини вартості.

Нормативи ліквідності: миттєва ліквідність, загальна ліквідність, співвідношення високоліквідних активів до робочих активів комерційного банку [3].

Норматив миттєвої ліквідності (Н5) розраховується як відношення суми коштів на кореспондентському рахунку (Ккр) та в касі (Ка) до поточних рахунків (Пр) і має бути не меншим 20%:

$$H5 = \frac{K_{кр} + K_a}{Pr} * 100\% \quad (1)$$

Норматив загальної ліквідності (Н6) розраховується як відношення загальних активів (А) до загальних зобов'язань банку (З) і має бути не меншим 100%:

(2)

Норматив відношення високоліквідних активів до робочих активів комерційного банку (Н7) характеризує частку високоліквідних активів (Ва) в робочих активах (Ра) і має бути не меншим 20%:

$$H7 = \frac{B_a}{P_a} * 100\%$$

(3)

Таким чином, платоспроможність представляє собою здатність комерційного банку своєчасно, в повному обсязі здійснювати розрахунки за своїми зобов'язаннями та є запорукою ефективного функціонування банківського сектору. Віднесення банківської установи до категорії неплатоспроможних або проблемних залежить від характеру допущених порушень, факторів, які зумовлюють неплатоспроможність, рівня платоспроможності та розміру можливих негативних наслідків для кредиторів і вкладників.

ЛІТЕРАТУРА

1. Міщенко В. Ліквідність банківської системи України : сучасний стан, чинники та напрями підвищення ефективності і регулювання / В. Міщенко, А. Сомик // Вісник НБУ. – 2009. – № 1 – С. 34-40.
2. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.bank.gov.ua. – Назва з екрану.
3. Лаврушин О. И. Банковское дело : учебное пособие / О. И. Лаврушин. – М. : Финансы и статистика, 2003. – 667 с.